

Tomáš Ščuka
Hlas mladých Romů
je důležitý

strana 2

Dvojazyčný rozhovor
s Žanetou Fekovou:
Vytrvalost a pracovitost –
hlavní složky úspěchu

strana 4, 5

Irena Eliášová:
Vratte nám tatínka... /
Den amenge pale le
dadores...

strana 6, 7

Na dům šetřili 17 let – teď jim shořel

Rodina Raczova – Tokoliová si za poutivě vydělané peníze koupila starý dům v obci Čifáre (okr. Vráble) na Slovensku. Šetřili si něco kolem sedmnácti let, kdy žena, Erika Tokoliová (44), pracovala v Německu jako au-pair a jednou za tři měsíce dojížděla domů (nyní pracuje jako dělnice v továrně), a muž, Tibor Racz (47), pracoval jako montér průmyslových oken. Mají spolu dvě děti, dceru 17 let a syna 15. Celý dům si zrekonstruovali za vlastní peníze, neměli žádnou půjčku ani žádného mecenáše.

Dne 19. 3. 2021 si kolem 14. hodiny chtěl mladý syn přitopit, v tom období bylo poměrně chladno. Rodina vlastnila kotel na tuhá paliva. Přitopil a nechal otevřená dolní dvířka. Dělává se to, aby oheň dostal víc vzduchu a lépe se rozhořel. Z otevřených dvířek po čase vypadl uhlík a rozhořel se oheň i mimo kotel. Poblíž něj byla zásoba dřeva a hořlavý materiál. Kotel byl maximálně dva roky starý. Oheň se rozšířil po celé nové výstavbě až do staré části domu, kde v pokoji byly děti a matka spala po noční směně v ložnici. Ohně si všimli, až když se do-

stal do zadní části, kde byla ložnice. Shořely střešní trámy, komín, veškeré vybavení, ohořelé zdi popraskaly a zničila se skla v oknech. Střechu měli naštěstí plechovou. Ještě štěstí, že měli ložnici dál od kotelny.

Pojištění rodina neměla. Veškeré úspory, které rodina měla, vložila do

domu. Po několika hodinách usilovné práce hasičů byl požár zažehnán, ale teprve poté začalo peklo. Rodina neměla kam jít, museli spát ve zničeném ohořelém domě. V ložnici spal muž, žena a syn. Dcera spala u otcovy sestry. Byla strašná zima a veškerý jejich majetek byl ohořelý

nebo promočený. Po třech dnech jim někdo půjčil přenosný krb, aby si mohli zatopit.

Při tomto neštěstí byla přítomna televize a natočila dvě reportáže. Pomohl také starosta obce a daroval jim 2500 euro, ale udělal to až poté, co jej dotlačila starostka okresního

města. Finanční i materiální pomoci se jim dostalo od sousedů, přátel, kolegů a lidí z vesnice. Dokonce i známý rapper Rytmus jim poslal 1000 euro. Vybrané peníze vložili do rekonstrukce střechy a nosných tráv

Pokračování na str. 3

Povstání Romů v Auschwitz-Birkenau a Den romského odboje

Logo připomínky Dne romského odboje francouzské organizace La voix des Rroms

Počet romských obětí holokaustu je nejčastěji odhadován na 200 000–500 000. Více než 20 000 Romů, včetně přibližně 5 000 z Čech a Moravy, bylo od jara 1943 internováno v tzv. cikánském rodinném táboře, který byl součástí komplexu koncentračního a vyhlazovacího tábora Auschwitz II-Birkenau. K prvnímu pokusu o zavraždění romských mužů, žen a dětí, kterým se v Auschwitz podařilo přežít až do jara 1944, došlo pravděpodobně dne 16. května 1944.

Akce byla naplánována na 16. května 1944 večer, do tábora přijely nákladní auta se členy SS, kteří vyzvali vězně, aby vyšli z baráků ven. Odpovědí jim bylo ticho a zavřená vrata obytných bloků. Podle výpovědi pisaře v tzv. cikánském táboře Tadeusze Joachimowskeho, totiž vězni byli o připravované akci předem informováni: „Posledním Lagerführerem a současně Rapportführerem v cikánském táboře byl Bonigut. Pocházel pravděpodobně z Jugoslávie. V táboře byl jen krátce. Nesouhlasil s názory a taktikou SS. Byl to

velmi dobrý člověk. 15. května 1944 ke mně přišel a oznámil mi, že s cikánským táborem je zle. Bylo rozhodnuto o likvidaci cikánského tábora. Prostřednictvím dr. Mengele dostal rozkaz z politického oddělení, dle kterého měli být všichni Cikáni, kteří jsou doposud při životě, zabiti plynem. V táboře v té době bylo okolo 6 500 Cikánů. Bonigut mi přikázal, abych o tom spravil ty Cikány, kterým plně důvěřuji. Poprosil mě, abych je upozornil, „aby se nedali podříznout jako ovce“. Sdílel mi ještě, že signálem k zahájení akce bude „Lagersperre“ a že Cikáni nesmí vyjít z baráků. Bonigut sám upozornil některé Cikány. Já jsem rovněž vykonal (v tajnosti) mi svěřený úkol.“

Na základě tohoto varování se vězni rozhodli klást odpor a ozbrojili se tím, co měli po ruce. Antonín Daniel ze Žebětína (1920–1988), který byl vězněm v tzv. cikánském táboře, na tyto události vzpomínal: „Nebo byl třeba blokšpér, uzavřený bloky, nikdo nesměl ven. A teďka to

Pokračování na str. 3

Řecký ultrapravicový poslanec zatčen za řízení zločinecké organizace!

Europoslanec Joannis Lagos, který byl členem řecké krajně pravicové strany Zlatý úsvit, byl dnes vydán z Belgie do Řecka, kde si má odpykat 13letý trest vězení za řízení zločinecké organizace. Oznamila to agentura AFP.

Osmačtyřicetiletý Lagos byl zatčen na základě mezinárodního zatykače na konci dubna v Bruselu poté, co mu Evropský parlament drtivou většinou hlasů zrušil imunitu před stíháním. Před týdnem bruselský soud povolil jeho vyhoštění.

Na mezinárodním letišti v Aténách vystoupil Lagos z letadla s pouty a v doprovodu pěti řeckých policistů, než nastoupil do policejní dodávky, která ho odvezla do justičního paláce. „Pravoslaví a vlast si zaslouží veškeré oběti,“ prohlásil před kamerami při vstupu do budovy, kde ho čekal výslech u prokurátora – a následně převoz do věznice.

Lagos žil v Bruselu od loňského října, kdy ho, stejně jako dalších 17 bývalých zákonodárců ze Zlatého úsvitu, řecký soud shledal vinným z řízení zločinecké organizace a členství v ní.

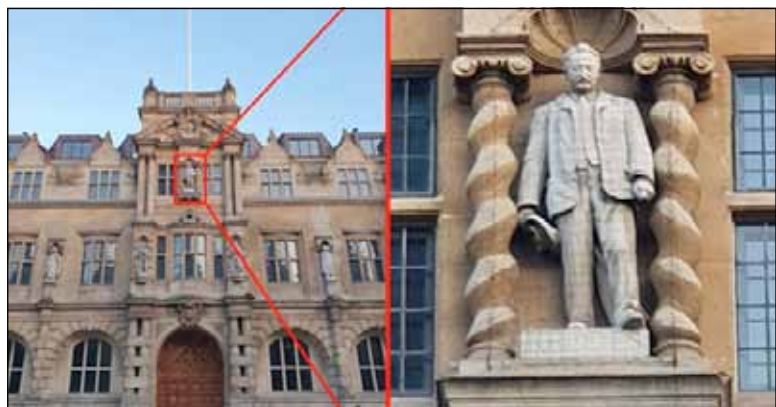
Původně neonacistické uskupení Zlatý úsvit vzniklo v 80. letech minulého století. V době řecké finanční krize v letech 2010 až 2018 mu výrazně vzrostla popularita a mezi lety 2012 a 2019 mělo poslance v řeckém parlamentu.

Osmačtyřicetiletý politik patří mezi zhruba 40 členů Zlatého úsvitu, kteří byli loni v říjnu v Aténách nepravomocně odsouzeni v procesu, který se týkal ubodání rappera a levicového aktivisty Pavlose Fyssase přivrženцем Zlatého úsvitu v roce 2013.

Pěti nepravomocně odsouzeným soud umožnil zůstat do rozsudku odvolacího soudu na svobodě. Imunity europoslance Lagos požíval od svého zvolení za Zlatý úsvit v červenci 2019. Ze své strany po několika měsících vystoupil a stal se nezávislým.

Šéf Zlatého úsvitu Nikos Michaloliakos a většina dalších odsouzených skončila ve vězení, ale dvojka strany Christos Pappas je na útěku. **ČTK**

Oxfordská univerzita odmítla odstranit sochu Rhodese, kolonizátora a autora segregáčnických opatření v jižní Africe

Britská Oxfordská univerzita oznámila, že neodstraní z jedné ze svých budov sochu britského politika a kolonizátora z 19. století Cecila Rhodese, kvůli které se na půdě školy loni konaly protesty. Důvodem je podle vedení vysoká cena takového úkonu i pravidla památkové ochrany, píše agentura Reuters.

Na potřebě odstranění sochu se shodlo jak vedení univerzity, tak nezávislá komise, která měla o osudu Rhodesev podobizny rozhodnout. Škola dnes ale uvedla, že vzala v potaz regulační a finanční výzvy spojené s odstraněním sochy, „včetně očekávaného časového rámce pro odstranění, které by mohlo trvat roky a to bez jistoty výsledku“. V potaz univerzita vzala také „celkové náklady na odstranění“.

Škola nicméně uvedla, že je otevřená návrhům na zlepšení rovnosti a různorodosti mezi studenty i akademickým sborem a zapracuje na tom, aby Rhodesovu sochu vsadila do patřičného kontextu.

Oxfordská kolej Oriol byla kvůli kontroverzní soše pod tlakem již několik let. Odstranění sochy požadovalo například hnutí Rhodes must fall (Rhodes musí padnout), podle kterého zpodobnění kolonizátora na budově oslavuje rasismus. Hnutí se už v roce 2015 domohlo odstranění sochy kolonizátora z univerzity v Kapském Městě v Jihoafrické republice.

Sochy obchodníků s otroky a dalších historických postav se minulý rok staly zejména ve Spojených státech a Británii terčem kritiky hnutí Black Lives Matter (Na černošských životech záleží) a souvisejících protestů proti rasové diskriminaci, které spustila smrt amerického černocha George Floyd a při policejním zákroku.

Rhodes, narozený v roce 1853, byl jednou z hlavních postav britských kolonizačních projektů v jižní Africe. Stal se zde majitelem diamantových dolů a založil diamantového giganta, společnost De Beers. Věřil však i v nadřazenost bílé rasy a zavedl některá segregáčnická opatření, která později dala vzniknout politice apartheidu, píše Reuters.

Na jeho počest byla pojmenovaná Rhodézie, dnešní Zimbabwe. Jako bývalý student Oxfordské univerzity odkázal koleji Oriol část svého jmění.

Rhodesovo jméno nese tamní stipendium, které ročně podpoří stovku studentů z celého světa, v minulosti například bývalého amerického prezidenta Billa Clintona. **ČTK**

Hlas mladých Romů je důležitý

Dějiny Romů jsou obzvláště důležité pro naše mladší generace. V souvislosti s výročí romského odboje zmíním také mezinárodní romskou organizaci Phiren Amenca. Ta už několik let organizuje setkání a semináře na podporu romské identity a šíření osvěty o genocidě Romů a Židů či potřebě participovat na občanských a politických záležitostech.

V této mezinárodní romské organizaci působí mladí vzdělaní Romové, kteří jsou jazykově i odborně dostatečně vybaveni k tomu být součástí mainstreamových mládežnických iniciativ.

K připomínání obětí romského holocaustu funguje také dobře aktivita Dikh he na bister. Jde zpravidla o týdenní intenzivní mezinárodní setkání mladých Romů a Židů. Na tomto setkání probíhají workshopy, semináře i diskuse věnující pozornost událostem 2. světové války. Účastníci mají také možnost potkat se s pamětníky holocaustu.

Dikh he na bister spojilo tisíce mladých Romů a Neromů, aby si připomněli genocidu svých předků, poučili se z minulosti a prokázali odpor proti dnešnímu rasismu. Geniální myšlenka, kterou se organizátorům daří naplňovat. Obvykle se akce pořádá v termínu blízkém ke 2. srpnu (rezoluce Evropského parlamentu o památném dni romského holocaustu). Domnívám se, že přítomnost v koncentračním táboře Osvětim vzbuzuje silné emoce i myšlenky, které vnášejí otázky a hlubší zamyšlení i ve vztahu k dnešním poměrům mezi lidmi.

Kvůli pandemii Covid 19 jsme se 2. srpna 2020 nemohli sejít, aby-

chom si připomněli Evropský památný den Porajmos. Různé mládežnické skupiny však organizovaly vzpomínky alespoň na národní úrovni po celé Evropě. Ze strany organizátorů také proběhl tzv. Den online akcí k uznaní a vzpomínce na Den památky romského holocaustu. To vedlo k odlišným setkáním prostřednictvím práce s mládeží, kulturních vzpomínek a online diskusí. Vzhledem k nejisté situaci týkající se pandemie Covid 19 není zřejmé, jakým způsobem budou probíhat piety v letošním roce. Podstatné ovšem je, že něco vůbec probíhá. Na poli integrace Romů totiž podobně zaměřené projekty dle mého dlouhodobě chybí. Pro lepší soužití musíme předně pochopit smutný odkaz naší nedávné historie. Pouze opakovaným připomínáním činů proti lidskosti překonáme bariéry bránící lepším mezilidským vztahům. Ty bohužel trvají i v dnešní době. Stále máme problém přijímat jinakost. Cestu vidím ve vyšším zapojení mladých vzdělaných

Romů. Ročně se implementují stovky projektů na podporu integrace romské menšiny, drtivá většina z nich však nereaguje na reálné potřeby této komunity. Účast Romů na záležitostech týkajících se jich samotných je příliš nízká. Zvenčí často chybí schopnost porozumět sociokulturním specifikům života Romů. Pro dosažení potřebné změny je zásadní, aby se z romských konzultantů a poradců stali manažeři/vedoucí přímo ovlivňující směr politik na podporu integrace.

My, evropská romská mládež, musíme dnes bojovat o mnoho. V řadě zemí není ani po tolika letech romský holocaust (a datum jeho připomenutí 2. srpna) oficiálně uznáván. V řadě zemí, kde většina Romů zahynula v důsledku nacistické perzekuce, dosud neexistují, mimo ČR, žádné památky, památníky nebo muzea věnované romským obětem. Hlasy romské mládeže jsou důležité a je nejvyšší čas, abychom je slyšeli!

Tomáš Ščuka

Americké ministerstvo vnitřní bezpečnosti varuje: Uvolňování covidových restrikcí mohou využít teroristé!

Americké ministerstvo vnitřní bezpečnosti (DHS) dnes vydalo varování, podle něž s postupným uvolňováním koronavirových restrikcí hrozí zvýšené nebezpečí domácích extremistických útoků. Úřad nezmiňuje konkrétní hrozby, ale varuje před možnými riziky, jež představují „vnitřní teroristé“ pohánění mimo jiné rasovou a etnickou nenávistí či inspirovaní zahraničními aktéry.

„Násilní extremisté by mohli chtít využít uvolňování restrikcí spojených s covidem napříč Spojenými státy k provedení útoků proti širší paletě cílů poté, co dosud platná omezení kapacity snižovala možnosti pro smrtící útoky,“ napsalo ministerstvo ve svém varování. Dodalo přitom, že extremisté motivovaní rasovou a etnickou nesnášenlivostí v minulosti útočili nejčastěji na náboženské instituce, přeplněné podniky nebo velká shromáždění.

Nynější varování DHS je v podstatě prodloužením stále platného varování, které úřad vydal v lednu v reakci na násilný útok příznivců tehdejšího prezidenta Donalda

Trumpa na budovu Kongresu. Původní varování však mělo vypršet v sobotu.

Od ledna v USA rostou obavy z dalších podobných útoků i jiných vnitřních hrozeb, na něž úřady do určité míry přesunuly pozornost ze zahraničních teroristických organizací, jakými je například Al-Káida či Islámský stát. Varování DHS nicméně zmiňuje, že i tito zahraniční aktéři usilují o útoky v USA.

Ministerstvo k tomu tvrdí, že Rusko, Čína a Írán se snaží ve Spojených státech šířit konspirační teorie ohledně původu koronaviru a podněcují nálady namířené proti Američanům s asijskými kořeny.

V USA jsou přitom v posledních měsících podobné výpady proti zástupcům této etnické skupiny na vzestupu.

„Dnešní prostředí spojené s terorismem je komplexnější, dynamičtější a různorodější, než bylo před několika lety,“ řekl při zveřejňování varování ministr pro vnitřní bezpečnost Alejandro Mayorkas. Ten v tomto týdnu společně s ministrem spravedlnosti Merrickem Garlandem před jedním ze senátních výborů prohlásil, že největší vnitřní hrozbu pro USA v současné chvíli představují „rasově či etnicky motivovaní násilní extremisté“.

ČTK

Povstání Romů v Auschwitz-Birkenau a Den romského...

Dokončení ze str. 1

napnutí, ten strach, že vodvezou třeba náš blok. My jako chlapi, co sme trochu mohli, tak už každej hledal, co kde viděl, a že se budeme bránit. A teď jsme stáli u těch blokových vrat, vrata zamčený, a my, ať už to s nama dopadne, jak chce, budeme se bránit.“

Členové SS byli nenadálou situací zaskočení a nakonec nasedli zpátky do aut a odjeli. Pro tento den a několik následujících měsíců bylo od likvidace tzv. cikánského tábora upuštěno. Svému osudu však vězni bohužel neunikli a po transportech praceschopných mužů a žen do koncentračních táborů Buchenwald a Ravensbrück, bylo zbývajících více jak 4 200 romských mužů, žen a dětí zavražděno v plynových komorách a jejich těla spalena v krematoriích v noci z 2. na 3. srpna 1944. 2. srpen je připomínán jako Památný den romského holokaustu.

Zatímco události začátku srpna 1944 nevzbuzují větší debaty, názory na dataci i přesný průběh odporu Romů v Auschwitz proti pokusu SS o jejich zavraždění v plynových komorách se podle některých zdrojů a historiků rozcházejí. Odborníci z Muzea Auschwitz-Birkenau na základě svého výzkumu publikovaného v roce 2018 v časopise Memoria uvádějí, že k odporu romských vězňů došlo už v dubnu 1944 a za jiných okolností. Někteří pamětníci se však shodují na průběhu události, jak byly popsány výše.

Tak či onak, nesporným faktem posledních let je zvýšený zájem o historické téma odboje a odporu Romů proti perzekuci a genocidě v období II. světové války obecně i konkrétně o události tradičně spojované s datem 16. května 1944. Výzvy a prohlášení romských organizací a osobnos-

tí ke Dni romského odboje, jak je 16. květen nazýván, nejčastěji odkazují na aktivitu francouzské organizace La voix des Rroms (Hlas Romů), která tento den veřejně připomínala v Paříži v roce 2015. Podle ředitele La voix des Rroms Pierra Chopinauda bylo jedním z hlavních cílů události změnit způsob, jakým je kultura a identita Romů vnímána ve veřejném prostoru a v tomto směru nahradit převládající obraz historie útlu prezentací historie odporu a odboje.

Aktivita v rámci Dne romského odboje byly od začátku vnímány jako mezinárodní. Například v roce 2016 hnutí Konexe dlouhodobě vystupující za zlepšení postavení Romů v české společnosti uskutečnilo v tento den demonstraci pod heslem „Evropo, přestaň dotovat prasečák v Letech“ před Evropským domem v Praze.

Propojení historických témat holokaustu a stále častěji připomínaného aktivního odporu proti němu se současnými tématy postavení a situace Romů zejména v evropských společnostech je v rámci oslav Dne romského odboje vždy velmi významné. Mezinárodní síť romských organizací Phiren Amenc a k tomu ve svém loňském prohlášení uvedla: „Klademe důraz na Romy jako aktéry jak dnes, tak v minulosti, kdy aktivně utvářeli své životy, ale i společnost, ne na Romy jako pasivní oběti diskriminace a pronásledování. [...] Nechceme tím říct, že by Romové nebyli pronásledováni, nebo že jsou vinni za útlak, kterému jsou vystavováni, ale tvrdíme, že Romové se vždy snažili o zlepšení svého postavení.“

V duchu osobní angažovanosti a snahy bojovat za zlepšení vlastní situace bývají i akce pořádané v Den romského odboje v České republice úzce provázány se snahami Romů

bojovat o možnost života, který majorita považuje za naprosto běžný. Proto se například v roce 2017 konalo v prostorách někdejší káznice na Bratislavské ulici v Brně scénické čtení Divadla Feste z Deníku Kuncovky věnované boji nájemníků o lepší podmínky v ubytovně na ulici Markéty Kuncové v Brně.

Jako inspirace pro boje za lepší současnost fungují romští hrdinové bojů minulých. Jejich příklad a poselství jimi zastávaných hodnot jsou s cílem aktivizace a zvýšení sebevědomí Romů přibližovány různým způsobem. Nejnověji třeba deskovou hrou Roma Heroes (Romští hrdinové) představenou Evropským romským institutem pro umění a kulturu (European Roma Institute for Arts and Culture – ERIAC). Jejím prostřednictvím je možné nejenom získat nebo prohloubit znalosti o 24 vybraných romských osobnostech včetně známého romského partyzána Josefa Serinka (1900–1974) nebo účastníka odboje a pozdějšího zakladatele Zvazu Cigánov-Rómov Antona Facuny (1920–1980), ale hra umožňuje i vytvořit nové hrací karty věnované dalším osobnostem. Ne náhodou ERIAC hru představil v rámci série akcí nazvané Romani Resistance Week (Týden romského odboje) letos v květnu.

Zmíněné příklady oslavování Dne romského odboje jsou jedněmi z mnoha. Počet jednotlivců i institucí připomínajících si odboj Romů proti válečnému pronásledování a genocidě jako zdroj hrdosti na vlastní identitu a inspirace do současných bojů za lepší postavení ve společnosti, zdá se, rok od roku roste. Symbolický význam Dne romského odboje si přirozeně nachází místo v moderní identitě mnoha Romů.

Anna Míšková, Dušan Slačka

Pietní shromáždění k uctění památky obětí nacistické genocidy Romů, koncentrační tábor Auschwitz II – Birkenau, 2. 8. 2017. foto: Adam Holubovský, ze sbírky Muzea romské kultury.

KOMENTÁŘ

Den romského odboje

TOMÁŠ ŠČUKA

V měsíci květnu si připomínáme výročí romského odboje. Odvahu postavit se za své právo na život Romové společně projevíli 16. května 1944. Je smutné, že ani po uplynutí 77 let nemají tyto události patřičnou důležitost. V prvé řadě chybí vůbec povědomí o některých hrůzostrašných činech nacismu vůči lidem, a konkrétně vůči Romům. I proto je důležité se v naší společné historii vracet zpět a připomínat si křivdy vůči lidství jako odstrašující příklad pro všechny. Ve svém příspěvku si i já dovoluji připomenout okolnosti boje našich předků za základní lidská práva.

Brzy po začátku druhé světové války, v roce 1939, se nacistický režim rozhodl odstranit všechny Romy a Sinty z území tzv. třetí říše. Bylo jim nařízeno přesídlení, byli umístěni do židovských ghetta a táborů pro Židy. K první deportaci došlo 16. května 1940 z Ravensburgu do táborů v okupovaném Polsku.

Dne 16. prosince 1942 byla nařízena deportace všech zbývajících Sintů a Romů. Tzv. cikánský rodinný tábor známý jako „Zigeunerlager“ byl zřízen v sektoru Auschwitz II-Birkenau (Osvětim-Březinka). Šlo o tábor smíšený, s muži, ženami a dětmi uvězněnými společně.

Dne 15. května 1944 bylo 6500 Romů v táboře varováno, že nacisté plánují jejich popravu. 16. května 1944 se více než 600 romských vězňů nedostavilo na obvyklé večerní volání, ale zabarikádovali se ve svých barácích. Vloupali se do skladu, kde se vybavili a vyzbrojili kladivy, krumpáči a lopatami. Rozebrali dřevěné části paland, na kterých spali, aby vyrobili zbraně.

V důsledku jejich vzdoru v ten den nezemřeli v plynových komorách žádní Romové ani Sintové. Tento akt odporu znepokojil nacistický režim. Ze strachu před celonárodní vzpourou bylo 2000 Romů přemístěno do jiných táborů. Dne 2. srpna 1944 pak nacisté zplynovali zbývajících 4000 romských vězňů v táboře Osvětim-Březinka.

Tato odvážná vzpoura je obecně označována za Den odporu Romů. Její připomínání nese významný vliv v procesu vyrovnávání se s tím, co se stalo. Vzpomínky na oběti genocidy mohou pomoci zajistit usmíření, uzdravení a zejména neopakování zločinů minulosti. Respekt, úcta a pozornost vůči smutným společným dějinám by nás také měly vést k hlubokým zamyšlením. Péče o lidská práva musí být výsadou každé demokratické společnosti. Žijeme v době moderních technologií, kdy více komunikujeme ve virtuálním světě. Svoboda slova má tak mnohem větší dosah, než tomu bylo před 20 lety. Rostoucí nesnášenlivost na sociálních sítích vůči komukoliv a čemukoliv by pro nás měla být varovným signálem. Zástupci veřejné moci by v tomto ohledu měli preventivně nastavovat mantinely a kontrolovat jejich dodržování.

Zatím mám však pocit, že politika lidských práv v naší zemi není prioritou. Například přístup prezidenta Zemana k holocaustu Židů a Romů, který se veřejně nechal slyšet, že už je to strašně dávno, vnímám jako velmi zlehčující.

Správnou cestu naopak vidím v šíření informací a osvětě, včetně pravidelných veřejných pietních shromáždění k výročím na lokální úrovni. Paříkerav tumenge.

Na dům šetřili 17 let – teď jim shořel

Dokončení ze str. 1

mů. V současné době se po každém měsíci rodina složí a nakoupí něco potřebného, naposledy koupili okna dětem do pokoje. Nový dům nedostanou, nikdo jim nic dalšího nedá, nepošle, ani se o ně jinak nepostará. Rodina je odkázána sama na sebe. Nabízí se otázka, proč jim nepomůže obec, to žádné domy obce nevlastní? V tomto případě platí pořekadlo, že pomůže spíše cizí než rodina. Jejich široká romská rodina je poměrně majetná, ale nikdo z nich nepomohl ani fyzicky, natož finančně. Nepomohla jim ani vláda, ani žádná stavební firma, nic. Možná je problém ten, že rodina nemá transparentní účet.

Kde je tedy ta tolik proklamovaná solidarita mezi našimi bližními? Většina Romů je věřící, stejně tak i Slovensko patří mezi křesťanské krajiny, tak proč tedy jejich příbuzní či romské slovenské osobnosti nepřiložili ruku k dílu a nesemkli se všichni jako komunita? To si opravdu nedokážeme pomoci? Kde je romipen? Domníval jsem se, že nás (všechny, nejen Romy) covid naučil víc si pomáhat a chovat se jako komunita, ale bohužel se nic takového neděje. Proč se mohou celé komunity Američanů semknout a připojit se k dílu? Demokracie není jen o vlastní svobodě, ale i o pomoci bližnímu. Zakládá si na vzájemné solidaritě a účtě. Několik desetiletí komunistických experimentů následovaných érou divokého kapitalismu v nás zanechalo hluboký šrám. To se jen tak nenapraví. Nenapraví to ani dvouletá pandemie, jen vzájemná úcta a solidarita.

Roman Horváth

Vytrvalost a pracovitost – hlavní ingredience úspěchu

Přinášíme rozhovor s manažerkou hotelu a bývalou letuškou Žanetou Fekovou. Narodila se v Hradci Králové, po základní škole studovala na střední škole obor cestovní ruch. Žaneta je svobodná maminka se třemi dětmi. Poslední dva roky pracovala jako letuška a nyní pracuje jako manažerka hotelu Grand. Dorozumí se několika jazyky. Žaneta se také zapojila do projektu ROMKA, kde vypráví studentům a romským ženám svůj příběh.

Dobrý den, Žaneto, pracujete jako manažerka hotelu, jak jste se k této práci dostala?

Po mateřské dovolené jsem pracovala jako pokojská, kvůli pracovní době a dětem. Jak děti rostly a byly soběstačnější, začala jsem hledat uplatnění v jiném oboru. Nejdříve jsem začala pracovat jako recepční v jednom hotelu. Jelikož jsem svobodná maminka, hledala jsem další zaměstnání a získala místo v druhém hotelu na stejné pozici. V té době jsem začala i studovat španělštinu a dokončila úspěšně výcvik palubních průvodčích. Bohužel kvůli nenadálé situaci Covid 19 jsem přišla o zaměstnání i své sny. Začala jsem pracovat jako asistentka kanceláře a provozu. V té době mě kontaktovala bývalá paní provozní z hotelu s nabídkou nového pracovního místa na pozici sales manager (manažerka hotelu), kterou jsem s radostí přijala.

Co práce manažerky hotelu všechno obnáší, jak je tato práce náročná?

Jelikož hotel převzal nový majitel, který neměl žádné zkušenosti s provozem, byla veškerá práce v začátcích na mě. Tudiž jsem měla na starosti všechno. Renovaci hotelu, loga, příjem zaměstnanců, zřídit Ubyport, kontrolu rezervačního systému, denní uzávěrky a spoustu dalšího...

Kolik zaměstnanců u vás nyní pracuje?

Je nás celkem devět zaměstnanců.

Na jakých pozicích je u vás možné pracovat?

Na pozicích recepční, pokojská, obsluha snídaní.

Jaký obor jste studovala?

Studovala jsem cestovní ruch.

Jakými jazyky se umíte domluvit?

Domluvím se anglicky, španělsky, turecky, rusky a dorozumím se částečně i mnoha dalšími jazyky.

Jste matkou tří dětí, jak se dá tak náročná práce skloubit s rodinou?

Měla jsem už skoro dospělé syny a věděla jsem, že se na ně mohu spolehnout. Samozřejmě je stálý kontakt a ohled nadřazených. Mé děti za mnou mohly v případě nutnosti přijít.

Odkud berete energii na celý den?

Pokud svou práci máte ráda, těšíte se do ní. Ale jsou i dny, kdy pro-

stě jen musíte. energii mi dodává spokojený host a výborný kolektiv. Káva a čokoláda, moje děti a rodina, přátelé, kteří mě podporují v každém mém rozhodnutí a jsou tu pro mě, když přijde špatné období.

„Můj cíl je vždy lidem ukázat, že mezi námi Romy jsou dobří lidé. Nemohu ovlivnit jejich zkušenosti, ale mohu ovlivnit to, jak budou jako ženu romského původu brát mě a moji rodinu.“

Odpočíváte vůbec někdy?

Z důvodu krize po Covid 19 jsem ze začátku vše, kromě snídaní, vykonávala v hotelu sama. Jelikož lidé měli strach z cestování a měli jsme třeba jen jeden příjezd, hosta jsem kontaktovala, hotel uzavřela do jeho příjezdu a veškeré ostatní věci jsem řešila elektronickou formou. Mohla jsem využít čas jen pro sebe, odpočinek a nebo strávit čas s dětmi.

Před Covid 19 jste pracovala jako letuška, mohla byste nám říct, jaká to byla práce po psychické stránce a co vám dala?

Ze začátku spousta stresu, hodně pít a člověk musí mít vytrvalost. Pro mě je to práce snů. Záleží na člověku. Musíte se pořád usmívat, být milý, dokázat si zachovat chladnou

hlavu, protože lidi jsou všelijací, být stále upravený atd. Určitě skvělé na této práci je kontakt s lidmi všech národností. Cestování a poznávání oblastí a krajin, různých kultur. Bohužel pro mě kvůli situaci s Covid 19 neměla tato zkušenost dlouhého trvání.

Posílila vás tato pracovní pozice nějakým způsobem v životě?

Byla jsem šťastná a má rodina na mě byla pyšná. Doufám, že mé děti to bude inspirovat. Občas mě lidé poznávají. Získala jsem spoustu přátel a kontaktů. Samozřejmě to má i své zápory, např. v době lockdownu, kdy jsem sháněla pracovní místo na jakékoliv pozici, se mě zaměstnavatelé po shlédnutí mého CV a pohovoru se mnou z tohoto důvodu obávali zaměstnat.

Jaké podmínky musí žena splňovat, aby se stala letuškou?

Musí být komunikativní, usměvavá, přátelská, věk od 19 let, minimální výška 160 cm, váha, psychická a fyzická zdatnost, výtečný zdravotní stav, vzdělání aspoň SŠ, znalost českého, anglického a nějakého dalšího jazyka, čistý rejstřík trestů, pas...

Zažila jste někdy situaci během létání, kdy jste se bála o život?

Ne, ale strach a uvědomění, co vše je v této práci možné, vám přináší už samotný výcvik.

Co je na práci letušky nejtěžší?

Práce s lidmi. Cestující někdy vytváří problémy tam, kde nejsou. Vytrvat! Je to práce snů.

Jaké jsou vaše zájmy?

Ráda čtu a vzdělávám se, ráda cestuji.

Žijete v Hradci Králové, jak vás vnímá vaše okolí?

Kolegové, přátelé a rodina mi byli vždy oporou v nejtěžších chvílích a pořád mě inspirovali a dodávali mi sílu tím, že mi věřili. Známi byli nadšení, gratulovali a přáli mi hodně štěstí. Občas za mnou přijdou i lidé, které ani neznám a poznávají mě. Jakékoliv setkání s někým novým vnímám pozitivně a ráda jim odpovím na jejich otázky ohledně této mé zkušenosti.

Setkala jste se během své práce s negativním názorem na váš romský původ?

Vždy na začátku, ale takové řeči jsem se naučila pouštět jedním uchem dovnitř a druhým uchem ven. Můj cíl je vždy lidem ukázat, že mezi námi Romy jsou dobří lidé. Nemohu ovlivnit jejich zkušenosti, ale mohu ovlivnit to, jak budou jako ženu romského původu brát mě a moji rodinu.

Vraťme se spolu do vašeho dětství, jaké bylo? Chtěla jste se jako dítě stát letuškou?

Měla jsem krásné dětství. Mám úžasnou velkou rodinu. Jako dítě jsem se chtěla stát hlasatelkou zpráv.

Jak moc je pro vás důležité vzdělávat se a plnit si své sny?

V mládí pro mě vzdělání důležité nebylo. Brzy jsem otěhotněla, a proto pro mě byly nejdůležitější moje děti. Až po úmrtí mé maminky a rozchodu s partnerem jsem se začala znovu vzdělávat a plnit si své sny.

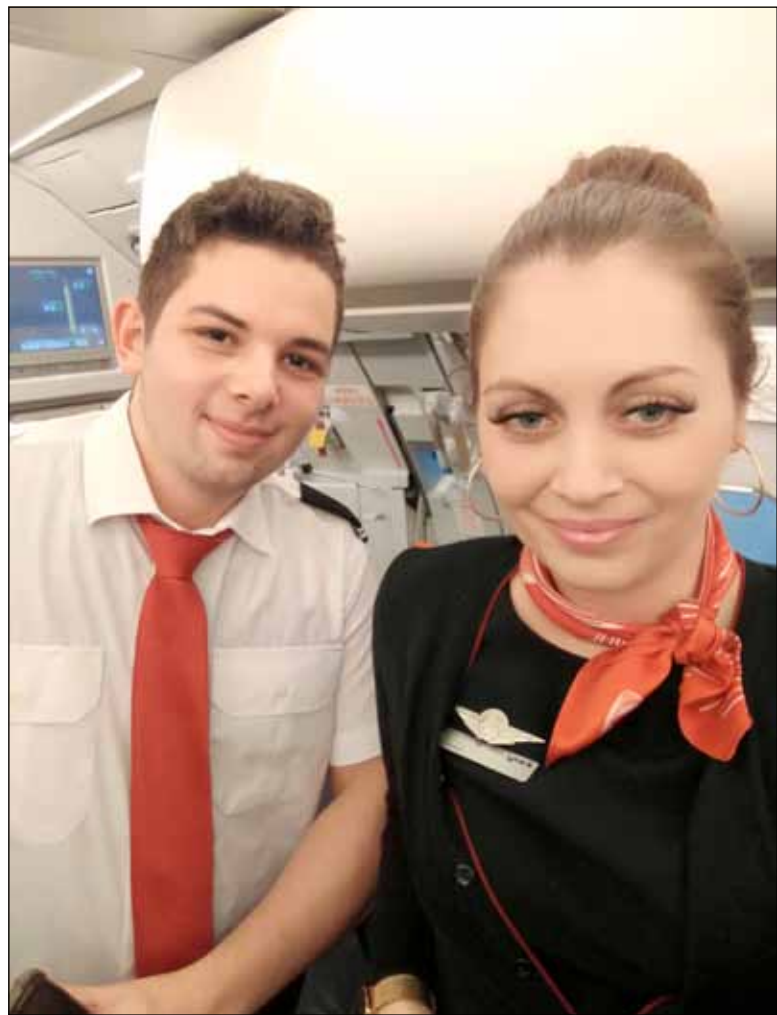
Jak by se měl člověk motivovat k tomu, aby si splnil své sny?

Každému je motivací něco jiného. A každý má jiné sny. Člověk by měl dělat to, co ho naplní štěstím. Pokud něco chceme, musíme si za tím jít.

Máte nějaký vzkaz pro naše čtenáře?

Buďte na sebe hodní. Nebuďte smutní, pokud se vám nyní nedaří a život vám nepřeje. Na každého z vás se jednou štěstí usměje, ať už v jakékoliv podobě. Pokud něco chcete, vytrvejte! Nikdy není pozdě a buďte vzorem pro své okolí. Přeji vám všem to nejdůležitější v dnešní době, a to je hodně zdraví!!!

Ptala se Veronika Kačová

Aven butákere u líkeren avri – e bacht pes sikhavela!

*Ginen o vakeriben la romaňa mana-
žerkaha andro hotelis the čirlatu-
ňa letuška, la Žanetaha Fekova.
Utiľas andro Hradec Kralové, pal e
zakladno škola pes sikhľolas pre
stredno škola oboris cestovní ruch.
Hiňi slobodno daj trin čhavorengri.
Posledne duj berša kerelas buťi sar le-
tuška the akanak kerel buťi sar mana-
žerka andro hotelis Grand. Dovakerel
pes vajkeci čhibenca. E Žaneta pes tiž
thodas andro projekt ROMKA, kaj
vakerel le studentenge the romane
džuvľenge pal peskro dživipen.*

**Lačo dives, Žanet, keren buťi sar
manažerka andro hotelis, sar tu-
men andre kaľa buťi dochudľan?**
Pal e mateřsko dovolenka chudľom
te pratinel andro hotelis, vaš o bu-
fiskere ori the vaš o čhave. Sar
o čhave baronas the džanenas pes
imar pal peste te starinel, chudľom
te rodel buťi andro aver oboris. Per-
šo keravas buťi sar recepčno andro
jekh hotelis. Vašoda, hoj som slo-
bodno daj, rodavas aver buťi, the
chudľom te kerel buťi andro aver
hotelis pre rovnako pozica. Andre
kole berša man chudľom te sikhľol
španělština the dokerďom bachta-
les o vicvikos sar palubno sprje-
vodcas (letuška). Zijand vaš o Co-
vid 19 našadom e buťi he mire sune.
Chudľom te kerel buťi sar asistent-
ka andre kancelarija. Palis mange
vičindas e čirlatuňi provozno andal
o hotelis, the phendās mange pal e
buťi pre pozica sales manager (ma-
nažerka andro hotelis), savi rados-
ťaha iľom.

**Sar phari buťi ehin te kerel mana-
žerka andro hotelis?**
Vašoda hoj o hotelis preiľas nevo
majitelis, saves nahas ňisavi zku-
šenostā andro provozis pro hotelis,
ehas savori buťi pro agor pre man-
de. Vašoda savori buťi keravas me. E
renovacija andro hotelis, nevo logo,
o love le dženenge andre buťi, te ke-
rel Ubyport, te kontrolinel o rezer-

vačno sistemas, dživeskere uzavěr-
ki, the pherdo aver...

Keci džene ke tumende keren buťi?
Sam calkom 9 džene, so keras buťi.

**Pre save poziciji ke tumende ehin
možno buťi te kerel?**
Pre pozica recepčno, pokojsko, te
kerel tosara o chaben.

Savo oboris tumen sikhľonas?
Sikhľuvavas oboris cestovní ruch.

**Save čhibenca tumen džanen te
dovakerel?**
Dovakerav man anglicki, španělski,
turecki, ruski, the dovakerav man
čeporo pherdo avre čhibenca.

**San daj trin čhavorengri, sar pes
džal te thovel jekhetane kajsi pha-
ri buťi la familijaha?**
Ehas man maj bare čhave, the dža-
navas, hoj lenge šaj paťavas. Bizo
ehin, hoj pal lende džanenas o bare
džene andal miri buťi, the mire čha-
ve, te kampolas, pal mande šaj avle.

Khatar len zor andro calo dives?
Te dikhen tumari buťi rado, ta radi-
salon andre late. Ale ehin he dživesa,
kana hem ča mušinen. E zor man
den o spokojne hosta the o lače
kolega. E kava the čokolada, mire
čhave the familija, o kamarata, save
man upre vazden andre sako miro
rozgiňipen, the hine kadaj perdal
mande, sar avel nalači doba.

Ačhaven tumenge vobec varekana?
Vaš e kriza andro Covid 19 muš-
navas peršes sa korkori andro ho-
telis te kerel. Vašoda, hoj o manu-
ša daranas te phirel roplanoha the
ehas amen ča jekh abo duj manuša,
so avle, le manušeske sa phendom
the o hotelis andre phandľom, po-
kaľ avle, the savori aver vjeci rješi-
navas pro počitačis. Šaj kerďom avri
o časos, savo man ehas, ačhaľibna-
ha, lebo te avel le čhavenca.

**Anglo Covid 19 kerenas buťi sar
letuška, šaj amenge phenen, sar
ehas kaľa buťi phari the so tumen
diňas?**
Peršo ehas pherdo stresos, pher-
do butaripen, ale o manuš muš-
nel avri te líkerel. Perdal mande
oda ehin suneskri buťi. Džal pal
kada, savo hino o manuš. Mušinen
furt te asal, te avel kedvešno, te na-
choľarel tumen, vašoda hoj o manu-
ša hine všelijaka, te avel furt žužo
the aver. Bizo lačo pre kaľa buťi
ehin, hoj san le manušenca khatar
pherdo naroda. Phiren dromenca
the prindžaren phuva the thema,
the lengeri kultura. Zijand, perdal
mande, vaš o Covid19, nahas kaľa
zkušenosťa but.

„Miro suno ehin furt le
manušenge te sikhavel, hoj
maškar o Roma ehin lače
manuša. Našti kerav len-
gro čačipen aver, al'e šaj
kerav aver koda, sar man
sar Romňa the mira famil-
ja lena.“

**Diňas tumen kaľa buťi andro dži-
vipen zor?**
Somas bachtaľi the miri familija
andre mande ehas barikaňi. Paťav,
hoj mire čhaven oda inspirinela.
Varekana man o džene prindžaren.
Rakhľom mange kadaj pherdo ka-
marata. Bizo upre ehin he pharipen,
například andro časos, sar ehas loc-
kdown, kana rodavas buťi pre cho-
csavi pozica, pes o bare džene an-
dre buťi, sar dikhle miro životopis
the vakerenas manca, daranas man
te thovel andre buťi.

**Save podminki mušinen o džuvľa te
kerel, hoj pes te ačhuven letuškake?**
Mušinen te džanel te del duma, te
asal, te avel kamaratsko, buter sar
19 berš, minimalno učiben 160
cm, lači godi the teštos, váha,
lačo sastipen, choča stredno ško-
la, te džanel čechiko, angliciko the
aver čhib, žužo trestno rejstřikos,
pasos...

**Predžidiľan varekana, sar leci-
nenas, hoj tumen daranas pal
o dživipen?**
Na, ale ehas man dar the peľlas
mange pre godi, so savoro tumen
del kaľa buťi, imar sar chudľom te
kerel o vicvikos.

**So ehin andre buťi letuška
nekpaheder?**
E buťi le manušenca. O džene, save
lecinen, varekana keren problema
kodoj, kaj nane.

**So bi phenenas le čhajenge, save
bi kaľa buťi kamenas te kerel?**
Te líkeren avri! Ehin oda suneskri
buťi.

Save tumen ehin zaujma?
Rado ginav the sikhľuvav man, rado
phirav dromenca.

**Dživen andro Hradec Kralové,
sar tumen líkeren andro tumaro
them?**
O kolega, kamarata, e familija ehas
furt paš mande, sar ehas phares, the
furt man denas zor, hoj mange paťa-
nas. The mire prindžarde dženen
ehas radostā, gratulínenas mange
the vinšinenas but bacht. Vareka-
na pal mande aven o cudze manuša,
the prindžaren man, sako zgeľľipen
varekaha neveha líkerav but lačhes,
the rado lenge odphenav pre lengre
phučibena pal miri zkušenosťa.

**Arakhľan tumen andre tumari
buťi varekana nalače lavenca,
pre kada, hoj san romaňi?**

Peršo hi, ale kajse lava man
sikhľilom te šunel jekhe kaneha an-
dre the avre kaneha avri. Miro suno
ehin furt le manušenge te sikhavel,
hoj maškar o Roma ehin lače ma-
nuša. Našti kerav lengro čačipen
aver, ale šaj kerav aver koda, sar man
sar Romňa the mira familija lena.

**Džas peha pale andro tumaro čha-
voripen, savo ehas? Kamenas sar
čhajori te avel letuška?**
Ehas man škar čhavoripen. Ehin
man lači, bari familija. Sar čhajori
kamavas te avel hlasatelka andre
televizija.

**Sar baro perdal tumende ehin
o sikhadiľpen, the te kerel peske
avri o sune?**
Andro terňipen perdal man-
de o sikhadiľpen nahas baro. Sig
ačhilom phari, the vašoda ehas per-
dal mande nekbareder mire čhave.
Palis sar mange muľas e daj, the sar
man rozgelom le piraneha, man
chudľom pale te sikhľol the te kerel
peske avri mire sune.

**Sar pes o manuš šaj motivinel pre
kada, hoj peske te kerel avri pe-
skre sune?**
Sakones ehin motivacija varekaj
aver. The sakones ehin aver sune.
Manuš bi majinlas te kerel koda, so
les del bacht. Te vareso kamas, mu-
šinas pal kada te džal.

**Ehin tumen varesavo lav perdal
amare džene, so ginen?**
Aven ke peste lače. Naaven bibach-
tale, te pes tumenge akanak nad-
živel lačhes, the nane tumen and-
ro dživipen bacht. Sakoneske, the
tumenge, pes jekhvar sikhavela e
bacht, oda jekh, sar. Te vareso ka-
men, líkeren avri! Ňigda nane na-
sig, the aven vzoros perdal tuma-
ro them. Vinšínav tumenge koda
nekbareder andre kada časos, the
koda ehin o sastipen!!!

Pisindās e Veronika Kačová

www.romea.cz
informační portál o světě Romů

Den amenge pale le dadores...

(čaičkano leperiben)

„No imar sidar, nachudaha o parušagos!“ vičinel pre mande miro rom.

„Hi, imar som, le e viraga!“

„Le tu, bo me džav ko motoris te kerel o lagos.“

Mindik pes avri vakerel, kaj te namušinel vareso te lel. No, parušagos, nakamav ala veci, odoj pes but rovel, the akañik hin baro šil. Ale prindžarahas le romes, so muľa, sas igen lačo manuś, avka džas leske te del pativ. Muľa, nasas ajso phuro, šovardeś berś nane phuripen. Mukhľa adaj štar čhaven, the trin čhagen, the but čhavoren le čhavendar. Hin mange pharo pro jilo, me džanav, sar odava dukhal, kana merel e daj o dad.

Andre khangeri hin but manuśa, avle ke leste te del leske pativ, o lavutara leske miśtes baśaven leskere giľa, savore roven. O fararis šukares ginel, savoro hin miśtes, dži kim les lidžan ko hrobos. Džal e procesija le muľeha, o lavutara baśaven, the džal te šunel, sar vičinkeren o čhave leskere.

„Joj, dadoro amaro kamado, sar bije tute amen dživaha...?“

„Dadoro, av pale, nakamav te dživel...“

Savore keren baro rovíben, nane te šunel le lavutaren. Me džanav, sar odava dukhal, the mange čulon o apsa, ale imar kamav, kaj te avel vígos, bo baro šil hin. E frišni phivľi jekhvarestar vičinel:

„Terdon! Kamav le romeske te del lav, bije leste me nadživava...!“

O paruñikane murśa thode o mochto pre phuv.

„Phuteren o mochto, thoven tele o učardo!“ pale igen vičinel e phivľi. Šunen la, avri phuteren o mochto.

„Joj, miro rom, soske man mukhľal, me bi tute nakamav te dživel, me džava pal tute...“ Igen rovel, the džal ke mochtos, ko mulano rom, ale s’o-dava? E romñi peľa tele pre phuv. No na pre phuv, ale pro baralo hrobos, kaj has o jiv. E romñi pes igen zoraľes čalađa pro bar, o jiv ačhiľa samo rat, čalađa o šero. O čhave hazden la da, the keren bari vika:

„Joj, amari dajori pes igen čalađa, vičinen sig le dočtoris, tena merele daj...“

Andre mulañi bar ačhiľa baro zmatkos, soske? Sar dikhľa le mule romes? Na, andro mochtos pašľol phuri gadžori.

„Den amenge pale amare dadores!“ vičinel e čhaj, sar dikhľa pro mochtos.

Me dikhavas, sar hin paš e brana mek jekh mochto, the varesave gadže, talam dujto parušagos. Dikhav, sar o paruñikane murśa lidžan o mochtos preč, the anen o dujto mochtos. Maškar oda avľa e zachranka, the la phivľa den andre. O Roma sa roven, nadžal odava te šunel ajse lava. Džal manuśeske pro jilo.

„Den amenge le dades...“

Imar ande o murśa o mochtos, phuterde, the o čhave savore hine paš o mochtos, adaj hin o dad. „Amen rovahas vaś e gadži, hijaba...“ phenda jekh čhaj. „Dadoro, kamenas tut te del varekaj...“

„Joj, dadoro amaro, sar bije tute amen dživaha?“

„Dado, la dajora ľigende andre špitaľa, igen daras...“

„Kamelas pes khatar tute te odkidel...“

„Dadoro, amen, tire čhave, tut lidžaha ko hrobos, kaj tut das odoj, kaj amen kamas...“

Sa leskere čhave the o čhaja kľečkinen pro jiv paš o mochtos, the odkiden pes lestar. Le mule dades čumidkeren, keren baro rovíben.

Paś mande terďol jekh romñi romeha, the e romñi igen rovel.

„So ajci roves, tu nadžanes, hoj sal nasvaľi pro jilo?“ phenel lake o rom.

„Me narovav pre žaľa, mange baro šil pro pindre, sa hin mange faďimen o angušťa...“ phenel e romñi, the preačhiľa te rovel.

„Phenavas tuke, ma le ola topanki!“

„O kozački imar našťik lav pro pindre...“

O čhave lidžan le dades ko hrobos, o lavutara baśaven. Le romes thoven andre jama. Me čak duminav, te na pes pale vareso ačhel. O fararis modľina, palek dava čulo phuv andre jama, e viraga, the džas khere...

„Joj, Romale, e cetka andre špitaľa muľa, o šero peske čalađa...“

„Joj, dajori amari, o dadoro tut peha ľiňa, so keraha?“

E čhaj vičinel rovíbnaha, the tele peľa, sig la hazďle, the den lake o pañi, imar e čhaj ušťiľa. No sar te na, andre ajso baro šil?

No ipen! Joj kamelas te džal leha, avka hin, so kamelas. Me bajinav, hoj som adaj, imar nadžava ñikaske pro parušagos. Imar o fararis modľinda, hin vígos. Dav e viraga, the čulo phuv čhivav andre jama pro mochtos. Muśinav man te odkidel, the imar šaj džav khere. Vaś mange odava nane lačhes...

Irena Eliášová

O baśaviben andro miro dživipen

Ehin oda pharo te giľavel anglo khera, anglo sklepi, kavka dur, kaj man te našunen o prodavački andro sklepi. Kajse dromeha mange zarodkeravas o love pro dživipen. Baśavavas pre miri nekfeder akusticko gitara Taylor the giľavavas. Nahas man kavka sar le avre umělcen, save baśavenas avri, ñisavo zesilovačis the mikrofonos, ta mange naačhiľas ñič, hoj te paťal pre miro hangos the baśaviben pre gitara, kaj le dženen te pricirdel. Tel o berśa, so avri baśavavas vśadzi možno, man nahas šundo, hoj bi varekaske geľomas pre choľi the añi man načujinavas sar cudzincos. Baśavavas vśadzi, kaj pes džalas, andro foros pro chodñikos, anglo sklepi, angle cukrar-na, restauracija, pal o podľoubi, te delas brišind the avreder. Čujinavas man, hoj som jekhetane le bare foroha, savo dikhel rado o baśaviben. O manuśa ehas furt lačhe the furt mange vareko čhivelas varesave love, vaś save paľikeravas. Sako ďives giľavavas pre ulica, hoj mange raťi vareso šaj cinavas pro chaben, jekhbuter vareso tuño the siguno. Ale te man ehas bacht, ačhile mange he buter love, pro landaripen andro plavecko centrum, kaj man thodom avri, the šaj mange kerďom o bala. Mire kamarata bezdomovca kaleske phenen „tulacko landaripen“. Možno tumenge phenen, hoj man ehin kamarata bezdomovca, ale mange oda navadzinel. Somas rado, hoj varekaha čeporo šaj vakeravas. Bizo, somas khatar lende odijader the nakamavas te doperel kavka sar jon. Lenas drogi, nahas len buti, the ehas but parňarde, the varekana he agresivne. Lengro vakeriben ehas sar khatar tragicko filmes, ale jon he avka dživenas, the predživenas o ďives kavka, sar oda džalas. Kamenas, hoj lenca te chudav e partija, ale me man pal mande džanavas te starinel korkori. He te somas terñi, ehas man pherdo zkušenosťa andro dživipen, perdal save man šaj zmukhavas.

O ďivesa mange avri nakidavas, he kavka giľavavas. Jekhvar ipen, sar pes o ñebos zacirdelas, giľavavas jekh miri nekfeder giľi. Ehin man pre late leperiben, the furt man andre late čujinav. Ehin man lačo hangos, ta e giľi giľadom, he vaś kada la he bikendom. Leperavas mange, kana la bandaha kaľa giľi giľavahas pro podium perdal o džene. Furt la ehas bari bacht.

Ehin pharo te giľavel čačes bibachtale giľa. Furt mange phageren o jilo. Akanakes oda ehin aver. Te giľavel pre ulica ehin aver. O manuśa kamen te šunen giľa, save našunde. The vaś kada mange gondolinav, hoj len mire giľa lidžana andro naprindžarduno. Zaphandľom o jakha the ča giľavavas the baśavavas pre miri gitara. Sar vazďľom upre o jakha, maškar o manuśa dikhľom te terďol le dženen, save šunenas, the andro jakha lenge dikhľom apsa. Vareko čapkinelas, vareko aver asalas. Kada koter andro giľavipen pre ulica dikhavas rado. Kada, sar džanav te ľikerel le manušen, hoj te čujinen koda, so giľavav. Palal dikhľom murśes, ehas baro, asik metros ochtovardeś, športovno tipos. Miśtes mange pejľas pro jilo, ale nadžanavas soske. Nadikhavas leske paśeder andro muj. Ale leskre jakha pre mande bares dikhenas. O šil man avri marlas, kamelas pes mange te sovel, somas tel calo ďives zuñimen, ale miro ďives mek nahas pro agor... Ehas časos pes te rozľučinel le dženenca. Paľikerďom lenge, the asabnaha odgeľom. Polokes chudľas brišind te del. Sig mange sbalindom o kufros le lovenca, save mange andro ďives zarodľom the denaśavas man varekaj te garuvel. Nakamavas te nasvaľuvel, ta mange ilom čeporo love the cindom mange listkos pro autobusis, savo man ligendaľas andro plavecko centrum, kaj mange diňom kerado pañi, savo man tafardaľas. Paľis mange geľom andro bistro, kaj mange cindom hranolki the pražimen ciral the keradĩ čokolada. But lačo chaben man nahas, ale feder the sasteder chaben mange našťi zijand cinavas. Pañi mange cinavas khatar sklepa the furt pijavas, hoj man te avel lačo hangos. Khatar blaki andro bistro dikhavas, sar chudľas te del baro brišind...

Añi nadžanavas sar, the zasufom domurdardĩ the zuñimen. Možno phučen, kaj beśav the sar dživav. Vśadzi peha hordinavas baro batohos, savo ehas phareder sar me. The andre leste man ehas savoro, so mange andro dživipen kampolas. Jekh stanos perdal jekh dženo, grati, sucho šamponos, sprejos. Kada savoro ehas miro kher. Sovavas paš e mulañi bar, ñiko kodoj naphirelas, ehas kodoj cicho the ñiko mandar naphučkerlas. Čerindom miro bachtalo dživipen vaś kada, the ñisar na-

bajinav. Miri bacht the miro baśaviben perdal o pherdo džene man delas smirom, ale pre dujto sera man nahas ñisavo miro than. La kapela-ha phirahas pal o turne, kerahas neve vjeci, the kavka varesar furt jekh sar aver. Samas bachtale the o bachtalipen ehas amaro dživipen. Preačhuvelas man oda te bavinel the o koncerti nanavidzinavas. Kole pherdo manuśa, save giľavenas amenca, kerenas vikaha miro lav the zakamavenas pes andre mande. Ehas oda baro drom, savo perdal mande našadaľas o cilos, the ilas mange mire nekpaśeder dženen.

Dujto ďives ehas rovnako sar savore aver. Akanak ale ehas pro ñebos o kham, savo mange vinšinelas. Ta giľavavas the baśavavas. Varekana he jekh giľi duvar pal peste. Añi mange naavľa pre godĩ, ale somas paľikerďi, sar dikhľom andro kufros hinke vajkeci love, save bi šaj diňomas pro chaben. Tiž kamavas, hoj te avav žužo urďi, phiravas andre pradelna mange te rajbinel avri o grati, save mange sajinavas, vaśoda hoj man but nahas. Duj cholova, čeporo trička, gači, štremlfi the bunda. Ehas sombat the dural les hinke dikhľom, kole čudne murśes. Talam pes leske pačisaľolas miro hangos. Zadikhľom pre leste, the dikhľom, hoj avel paš mande. Zaterďiľas pes maj metros khatar mande, the me man prostindom the dikhľom pre leste. Jov ča pre mande dikhelas. Vaśoda man prekvapindaľas, sar ñi-sostar ñič phendaľas: „Džanen te giľavel the džanen te piśinel o lava.“

Zacirdľom o muj the čeporo thodom o šero pre sera, dikhavas leske pro muj. Paľis odphendom: „Me džanav.“

Daravas, hoj man kamel ča te chasňareľ avri, kavka sar savore murśa, save phirnas pre ulica lebo pes zaterďonas the ehas len čudne dumi. Davas mange tiž pozoris pro love, hoj te naaven but pro jakha. The pre peskri gitara, savi mange cindaľas e daj. But molas, the bizo perdal varekaste bi oda ehas lači vjeca te bikiňel.

„Vičinav tumen pre kava!“ phen-daľas.

„Napijav kava,“ odphendom.

Zacirdľas o muj the amare jakha pre peste dikhle. Paľis phendaľas, hoj mange cinela kerado chaben. Lavas oda sar federipen, vaśoda hoj somas but bokhaľi, the mek bi mange ačhelas o love. Ta e nabadka ilom. Nadžanavas, soske pes pal mande zaujiminel. Geľam andre restauracija pro foros, the sar geľam andre, ta pre mande o servirki dikhenas, ale paľis, sar dikhle, ko manca avel, ta ľikerenas o muj. Objedñindaľas peske the jov chudľas te vakerel, hoj leske te giľavav. Andre peste mange phenavas, hoj oda muśinav avri te ľikerel. Pre godĩ mange avľas, hoj añi nadžanav, sar pes vičinel. Ta lestar phučľom:

„Ko san the so kamen?“

Ginen het andr aver čisľos...

Veronika Kačová

Hudba v mém životě

Je to dřina zpívat před budovou nákupního centra, dostatečně daleko, aby můj hlas neslyšeli zaměstnanci prodejen. Takovým způsobem jsem si vydělávala na živobytí. Hrála jsem na svou milovanou akustickou kytaru značky Taylor a zpívala. Na rozdíl od ostatních pouličních umělců, se kterými jsem pravidelně soupeřila, jsem neměla přenosný technický systém se zesilovačem a mikrofonem, tak mi nezbylo nic jiného, než se spolehnout na kvalitu svého hlasu a hru na kytaru, abych lidi přitáhla. Za dobu svého pouličního hraní všude možné jsem neměla pocit, že bych někoho obtěžovala a ani jsem si nepřipadala jako cizinka. Hrála jsem všude, kde se dalo, v centru na chodníku, před nákupními centry, před cukrárnou, restaurací, pod podloubím, když přšlo a jinde. Cítila jsem se součástí velkého města, které miluje muziku. Lidé byli vždy v pohodě a pokaždé mi někdo hodil pár drobných, za které jsem děkovala. Každý den jsem zpívala na ulici, abych si večer mohla koupit něco k jídlu, většinou něco levného a rychlého. Ale když jsem si vedla výjimečně, zbyly mi i peníze navíc, na sprchu do plaveckého centra, kde jsem se umyla a mohla si vysušit vlasy. Mí kamarádi bezdomovci tomu říkají „tulácká koupel“. Asi se divíte, že mám kamarády bez domova, ale mně to nevadilo. Byla jsem ráda, že se s někým trochu můžu pobavit. Samozřejmě jsem měla velký odstup a nechtěla jsem dopadnout jak oni. Brali drogy, neměli práci a byli velmi pobledlí a někdy i agresivní. Jejich příběh byl často jak z tragického filmu, ale oni přesto žili a užívali dne, jak jen to šlo. Chtěli, abych s nimi držela partu, ale já se o sebe dokázala postarat sama. I když jsem byla mladá, měla jsem spoustu životních zkušeností, o které jsem se mohla opřít.

Počasí jsem si nevybírala, i tak jsem zpívala. Jednou, právě když se obloha začínala zatahovat, jsem zpívala jednu svou oblíbenou písničku. Mám na ni melancholické vzpomínky a vždy se do ní vžiju. Mám dobrý hlasový rozsah, takže jsem si píseň mohla dovolit zazpívat a prodat. Pamatuji, když jsme s kapelou tuhle píseň zpívali na pódiu pro živé publikum. Vždy měla velký úspěch. Je těžké zazpívat doopravdy smutné skladby. Vždy mi lámou srdce. Ovšem teď je to jiné. Zpívat

na ulici je jiné. Lidé chtějí poslouchat nové neznámé melodie. A proto si myslím, že mé písně je zavedou někam do neznáma. Zavřela jsem oči a prostě zpívala a hrála na svoji kytaru. Když jsem zvedla oči k davu lidí, uviděla jsem posluchače a v jejich očích jsem spatřila slzy. Někdo tleskal, jiný se usmíval. Tuhle část zpívání na ulici jsem milovala. To, jak dokážu zapůsobit na lidi, aby to, co zpívám, mohli cítit taky. V pozadí jsem uviděla muže, měl vysokou postavu asi okolo metru osmdesát, sportovní typ. Zapůsobil na mě, ale nevím, čím to bylo. Neviděla jsem mu zblízka do tváře. Ale jeho oči na mě působily velice pronikavě. Zimou mi běhal mráz po zádech a chtělo se mi spát, byla jsem za celý den unavená, ale můj den ještě nebyl u konce... Bylo na čase se rozloučit s davem. Poděkovala jsem lidem a s úsměvem se rozloučila. Pomalu začínalo pršet. Rychle jsem si sbalila kufr s penězi, které jsem si během celého dne vydělala a utíkala se někde schovat. Nechtěla jsem onemocnět, tak jsem si vzala pár drobných a koupila lístek na autobus, který mě odvezl do plaveckého centra, kde jsem si dala sprchu, která mě zahřála. Potom jsem si zašla do bistra na hranolky a smažený sýr a teplou čokoládu. Moc dobrou stravu jsem neměla, ale nic lepšího a zdravějšího jsem si bohužel nemohla dovolit. Vodu jsem si kupovala v nákupním centru a vždy jsem hodně pila, abych měla dobré hlasivky. Z oken bistra jsem pak pozorovala, jak se spustil pořádný slejvák...

Ani jsem nevěděla jak a usnula jsem vyčerpáním a únavou. Asi se ptáte, kde bydlím a jak žiju. Všude s sebou nosím obrovský batoh, který je větší než já. A v něm mám všechno, co k životu potřebuji. Jeden stan pro jednoho, oblečení, suchý šampon, deodorant. To vše bylo můj domov. Spala jsem blízko opuštěného místa u hřbitova, nikdo tam nechodil, byl tam klid a nikdo mě nikdy neobtěžoval. Vyměnila jsem svůj úspěšný život za tenhle a nijak nelituji. Moje sláva a všechna muzika před plným davem mě uspokojovala, ale na druhou stranu jsem neměla žádné soukromí. S kapelou jsme jezdili po turné, zkoušeli nové věci a tak nějak pořád dokola. Byli jsme slavní a sláva byla náš život. Přestalo mě to časem naplňovat

a koncerty jsem nenáviděla. Ty davy lidí, kteří si zpívali s námi, hulákali moje jméno a vyznávali mi lásku. Byla to dlouhá cesta, která pro mě přestala mít cíl a vzala mi mé nejbližší.

Druhý den byl podobný jako všechny ostatní. Tentokrát však za jiného počasí, které mi přálo. Tak jsem zpívala a hrála, hrála a zpívala. Někdy i jednu píseň dvakrát za sebou. Ani mi to nepřišlo, ale byla jsem vděčná, když jsem uviděla ve svém kufru opět nějaké drobné, které by snad měly postačit na denní obživu. Snažila jsem se udržovat v čistotě, chodila jsem si do prádelny vyprat své oblečení, které jsem si šetřila, protože jsem víc neměla. Dvoje džíny, pár triček, spodní prádlo, ponožky a bundu. Byla sobota a z dálky jsem opět spatřila toho záhadného muže. Zřejmě ho zaujal můj hlas. Zadívala jsem se směrem k němu a viděla, že se blíží přímo ke mně. Zastavil se asi metr ode mě a já jsem se narovнала a tázavě jsem se na něj zadívala. On se však tvářil bezvýrazně. Proto mě překvapilo, když řekl: „Umíte zpívat a umíte psát texty.“

Zamračila jsem se, mírně naklonila hlavu a prohlížela si jeho obličej. Nakonec jsem však odpověděla: „Já vím.“

Bála jsem se, že mě chce jenom zneužít, tak jako ostatní chlapi, kteří procházeli kolem nebo se zdrželi a měli trapné kecy. Dávala jsem si taky pozor na peníze, aby nebyly moc na očích. A na svou kytaru, kterou mi koupila máma. Měla hodnotu a určitě by byla pro někoho dobrý kousek na prodej.

„Zvu vás na kafe!“ řekl.

„Nepiju kafe,“ odpověděla jsem.

Zamračil se a naše oči se přitom střetly. Nakonec řekl, že mi koupí něco teplého na jídlo. Brala jsem to jako výhodu, protože jsem měla velký hlad a zároveň bych tím ušetřila. Tak jsem jeho nabídku přijala. Neměla jsem tušení, proč se o mě zajímá. Šli jsme do místní restaurace, při vstupu po mě servírky hodily pohledem, ale vzápětí, než mohly něco říct, je umlčel můj doprovod. Objednali jsme si a on začal povídat, abych mu zazpívala. Hluboko v sobě jsem si říkala, že to musím vydržet. Uvědomila jsem si, že ani nevím, jak se jmenuje. Tak jsem se ho zeptala: „Kdo jste a co chcete?“

Pokračování příště...

Veronika Kačová

Německo odškodní vojáky diskriminované kvůli menšinové sexuální orientaci

Německý parlament schválil zákon mající zajistit odškodnění vojáků, kteří čelili diskriminaci, propouštění ze služby či soudním postihům na základě své sexuální orientace. Informovala o tom agentura Reuters. Do roku 2000 německá armáda oficiálně považovala homosexuály za nebezpečí pro disciplínu vojska a znemožňovala jim dosáhnout vyšších velitelských hodností. Gayům mohlo být zamítnuto povýšení, mohli být propuštěni ze služby či

dokonce trestně stíháni.

Ministryně obrany Annegret Krampová-Karrenbauerová, která se za léta diskriminace omluvila, řekla, že nový zákon je znamením, že Německo za to přijímá zodpovědnost.

„Je naší povinností zajistit, aby jedinci, kteří byli zostouzeni během své služby, měli jistotu a dostalo se jim nejlepší možné podpory,“ řekla před dnešním hlasováním ve Spolkovém sněmu, dolní komoře německého parlamentu.

Podle nového zákona budou poškození moci žádat o zneplatnění odsuzujících verdiktů a budou mít i nárok na určité finanční odškodnění. Sdružení leseb a gayů v Německu zákon přivítalo, považuje jej ale stále za nedostatečný.

„Ucelenější reparace za státem schválenou nespravedlnost by zahrnovaly vyšší odškodnění (...), možnost dodatečných povýšení a kolektivního odškodnění,“ uvedl šéf sdružení Axel Hochrein. **ČTK**

Vraťte nám tatínka...

(pravdivý příběh)

„Tak si pospěš, už je hodně hodin, nestihneme pohřeb!“ rve na mě manžel.

„No jo, už jsem skoro hotová, vezmi kytici...“

„Vezmi ji ty, já jdu rozmrazit auto!“

Pokaždé se vymluví, aby nemusel nic tahat. No jo, pohřeb, nerada chodím na tyto smutné a dojmavé věci, ale nebožtíka jsme znali a sluší se mu dát úctu. Umřel tak náhle a nebyl starý, šedesát roků, to není stáří. Byl moc hodný a zanechal tu velkou rodinu, čtyři syny a tři dcery a spoustu vnoučat. Je mi moc líto pozůstalých, já vím, jak to bolí, když odejde navždy máma a táta.

V domě smutku je hodně lidí, kteří ho přišli vyprovodit, muzika mu hraje jeho písně a všichni pláčou. Pan farář ho krásně vyprovází, vše je jak má být, až do chvíle, než ho vezou k hrobu. Jde průvod z domu smutku ke hrobu a jsou slyšet dojmavé projevy synů nebožtíka.

„Tatínku můj milovaný, proč jsi nás opustil, jak budeme bez tebe žít...“

„Tatínku náš, vrať se nám, nechceme bez tebe žít...“

Všichni pláčou, že není ani slyšet muziku. Chápu, vím, jak to bolí, i mně ukápla slza, ale je hrozná zima a v duchu si přeju, aby to co nejdřív skončilo. Čerstvá vdova najednou začala křičet.

„Zastavte! Chci se se svým mužem rozloučit, já bez něj nebudu žít...“

Pohřební služba se zastavila a rakev položili na zem.

„Otevřete rakev, sundejte to víko!“ uplakaná vdova opět křičí. Poslechl ji ji, pohřební služba otevírá rakev.

„Joj, muži můj, proč jsi mě opustil, já tu nebudu, já půjdu za tebou, mě už život nebaví...“ prolévá slzy a chystá se k manželovi, ale ejhle, co se děje?

Víko je sundané a vdova se svalila na zem. Jenomže ne na zem, ale na kamenný pomník zakrytý sněhem. Sníh se zbarvil krví! Děti maminku zvedají s hrozným křikem.

„Jaj, máma umírá, zavolejte rychle někdo záchranku, jaj, mami...“

Na hřbitově nastal velký zmatek. Zkolabovala vdova, jak viděla manžela? Ne, v rakvi leží stará babička, gádzí.

„Vraťte nám našeho tatínka, kam jste ho dali?“ křičí jedna z dcer nebožtíka.

Pohřební služba spletla rakev. Já si všimla, že u brány hřbitova je ještě jedna rakev a dost gádzů, asi další pohřeb. Chlapi ze služby se snaží rychle udělat pořádek. Zavírají rakev babičky a jdou pro tu druhou rakev, snad tam bude zemřelý tatínek. Mezitím přijela záchranka a nakládají zakrvácenou vdovu. Pozůstalí ohromně pláčou a jejich projevy se nedají poslouchat.

„Vraťte nám našeho tatínka...“ je slyšet.

Konečně se podařilo chlapům od pohřební služby sundat víko rakve a děti se vrhly na nebožtíka. Skutečně je v rakvi otec. „My oplakávali cizí babičku, a ještě k tomu gádzí...“ říká jedna z dcer. „Tatínku, oni tě chtěli zamaskovat, chtěli tě dát někam pryč...“

„Tatínku, mámu odvezla sanitka, bojíme se, aby neumřela...“

„Chtěla se s tebou rozloučit...“

„Tatínku náš, my si tě poneseme k hrobu, abychom tě dali tam, kam chceme, je to tvůj hrob...“

Všechny děti (jsou již dospělé) klečí ve sněhu u rakve a promlouvají k otci, je to velmi smutné a dojemné.

Vedle mě stojí jedni manželé a ona moc pláče.

„Nech toho! Neplač, víš, že máš choré srdce...“ povídá muž.

„Já nepláču ze žalu, ale mám omrzlé nohy, necítím prsty u nohou, tlačí mě boty...“

„Já ti říkal, neber si je, ale ty...“

„Kozáčky už nenavleču...“ řekla a přestala plakat.

Synové nesou rakev s otcem a muzika hraje. Já jen doufám, že se zase něco nestane. Ať ho už pohřbí a můžeme jít domů, taky mě zebe. Došli k jámě, kterou vykopali pro nebožtíka a pomalu ho spouštějí dolů. Pan farář ještě něco promluví, pomodlíme se a snad...

„Lidi zlatý, teta v nemocnici umřela, chudák, poranila si hlavu...“

„Joj, maminko naše, určitě si tě tatínek vzal s sebou, co budeme dělat?“ Dcera zkolabovala, rychle ji zvedli a dali napít, probrala se. No, v takové zimě, bodejť ne!

No tohle! Tak se jí splnilo přání jít s mužem na onen svět. Lituji, že jsem tady, tohle prožít je hrozné, to je velké neštěstí pro tu rodinu. Pan farář ukončil modlitbu a je konec. Ještě se rozloučit, hodit do hrobu trochu hlíny, dát soustrast a rychle domů. Příště se budu vyhýbat pohřbům známých, už to pro mě není... **Irena Eliášová**

O Roma vakeren
pořad ČR určený pro Romy.

www.romove.cz

khamoro

23. ročník Světového romského festivalu
23rd World Roma Festival

31. 5. – 3. 6. 2021

www.khamoro.cz | festivalkhamoro

PARTNERI

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

MEDIÁLNÍ PARTNERI

S PODPOROU

PRODEJ VSTUPENK

ORGANIZÁTOŘI

khamoro

23. ročník Světového romského festivalu
23rd World Roma Festival

31. 5. – 3. 6. 2021

31.05.2021 20:00 JAZZ DOCK - Koncert Gypsy Jazzu: Django Always/ CZ,SK

Koncerty romských, resp. Sinti jazzových kapel jsou na Světovém romském festivalu KHAMORO tradicí. V roce 2021 ale poprvé v rámci gypsy jazzových večerů zahraje kapela, jejíž členové jsou Sinti Romové z České republiky. V kapele s všeříkajícím názvem "Django Always" se setkávají kytarista Karel Vlasák, jeho syn, geniální osmnáctiletý kytarový virtuóz Tchavolo „Carlito“ Vlasák spolu s německými Sinti hudebníky Kussi Weisssem a Tschabo Franzem. To vše s doprovodem Jana Hanzla, kontrabasisty známého z řady pražských jazzových a swingových uskupení.

Účinkující: Tchavolo Carlito Vlasák – sólová kytara, Kussi Weiss – sólová kytara, Tschabo Franzen – rytmická kytara, Jan Hanzl – kontrabas, Karel Carlos Vlasák – rytmická kytara/host

Vstupenky jsou dostupné zde:
<https://www.jazzdock.cz/cs/koncert/khamoro-django-always-de-cz>

1.06.2021 - 20:00 JAZZ DOCK - Koncert Gypsy Jazzu: The Joscho Stephan Trio/ DE

Kdo má rád gypsy jazz v té nejpůvodnější podobě tak, jak ho hrál Django Reinhardt, musí vidět Joscho Stephana a jeho trio. Jako ambasador gypsy jazzu procestoval celý svět od Austrálie po USA, ale v Praze se ukáže vůbec poprvé. Přestože má Joscho Stephan za sebou spolupráce s gypsy jazzovými ikonami jako je Bireli Lagrene nebo Stochelo Rosenberg, nebojí se přestupovat žánrové hranice. Pravidelně totiž vystupuje například s kubánským jazzovým saxofonistou a klarinetistou Paquittem de Riverou nebo hravým australským kytaristou Tommym Emmanuelem, který dokáže jeden nástroj rozeznít jako celý orchestr.

Účinkující: Joscho Stephan – sólová kytara, Sven Jungbeck – rytmická kytara, Volker Kamp – kontrabas.

Vstupenky jsou dostupné zde:
<https://www.jazzdock.cz/cs/koncert/khamoro-joscho-stephan-trio-de>

3.06.2021 20:00 JERUZALÉMSKÁ SYNAGOGA – Koncert klasické hudby: Miroslav Rác /SK a hosté

Klavírista a skladatel Miroslav Rác se ve své tvorbě věnuje připomínce romského holokaustu. Sám pochází z muzikantské rodiny, která má za sebou osobní zkušenost s hrůzami druhé světové války, kdy Miroslavův děda prošel několika koncentračními tábory. Právě rodinná historie se promítla do Miroslavovy touhy věnovat svou hudbu obětem nacistického teroru, pro které složil také své nejznámější dílo Poému A-moll. K té natočil krátký dokumentárně-hudební krátkometrážní film přímo z Osvětimi. Tento talentovaný hudebník již v patnácti letech vystupoval v polské Národní filharmonii, o pár let na Evropském kongresu věnovanému romské mládeži a v posledních letech se představil publiku v Paříži, Londýně nebo Tel Avivu. Za sebou má spolupráce se světovými hudebníky – mimo jiné z Itzhakem Perlamem – i přednášky a inspirativní koncerty pro mladé Romy na Slovensku.

V Jeruzalémské synagoze vystoupí se svou autorskou tvorbou pro sólový klavír, ale na vybrané tradiční romské písně si přizve zpěvačku Pavlinu Matiovou.

Účinkující: Miroslav Rác – klavír, Pavlína Matiová – zpěv

Koncert je zdarma.

24.06.2021 KŘEST KNIHY MARTINA OLÁHA E PHUV (připravujeme)

Ceník inzerce

celá strana 5 000 Kč (rozměr 26×40)

1/2 strany 3 500 Kč (rozměr 26×20 nebo 40×13)

1/4 strany 1 500 Kč (rozměr 13×20)

menší formát – 7 Kč/cm²

Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání 25%

žádosti o inzerci na: holomkova@srm.cz

Předplatné Romano hangos

příjmení, jméno:

název organizace:

adresa, PSČ:

e-mail: telefon:

počet objednaných výtisků:

způsob platby: ☐ hotově ☐ složenkou

☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:

☐ bankovním převodem na fakturu

vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, Brno 602 00. Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010

cena předplatného pro rok 2021 je 320 Kč

mr30

30 let
muzea
romské
kultury

rommuz.cz

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00

tel.: 545 246 673 www.srm.cz

číslo účtu: 27-488570217/0100

Romano hangos / Romský hlas. Vychází s podporou Ministerstva kultury, Jihomoravského kraje a Statutárního města Brna.

Vydává Společenství Romů na Moravě. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. E 8154.

Redakce: Sabir Agalarov (šéfredaktor) romanohangos@gmail.com; Alica Heráková, Tomáš Ščuka. Grafická úprava a sazba: Radim Šašinka.

Redakční rada: Roman Čonka, Prešov; Alica Heráková, Brno; Drahomír Radek Horváth, Děčín; Ivona Parčiová, Brno; Barbora Antonová, Brno; Margita Racová, Brno.

Adresa redakce: Bratislavská 65a, 602 00 Brno, tel.: 545 246 673, e-mail: romanohangos@gmail.com, Elektronická verze: www.srm.cz.

IČO vydavatele: 44015178. Bankovní spojení: Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010. Tiskne: Samab press group, a.s., Cyrillská, Brno. Rozšiřuje: Kongrestakt Brno.